

Justitieombudsmannen
Hans-Gunnar Axberger

Anmälan mot Tekniska myndighetsnämnden i Stenungsunds kommun om handläggningen av en begäran om ingripande mot olovligt byggande enligt 10 kap. plan- och bygglagen

Anmälan

I en anmälan som kom in till JO den 5 december 2007 framförde AA klagomål mot Tekniska myndighetsnämnden i Stenungsunds kommun för handläggningen av en anmälan om olovligt byggande. Av anmälan och därtill fogade handlingar framgick bl.a. följande. Den 2 juli 2007 inkom till Stenungsunds kommunkontor en skrivelse från AA ställd till Samhällsbyggnad. I skrivelsen begärde han att samhällsbyggnadsförvaltningen skulle fatta ett formellt beslut med anledning av att ett bygglov för påbyggnad av ett tak på grannfastigheten N 1:160 inte följts (fel vinkel på taklutningen). Den 16 november 2007 sände stadsarkitekten i kommunen, BB, ett brev till AA med följande lydelse.

Angående påbyggnad av tak på fastigheten Stenungsund N 1:160

Som bekant har Ni kontaktat kommunen och begärt en kontrollmätning av taklutningen på bostadshuset, beläget på fastigheten Stenungsund N 1:160 (nedan fastigheten). Kommunen har utfört av Er begärd kontrollmätning. Med anledning härav får undertecknad, såsom stadsarkitekt i kommunen, återkomma med följande besked i ärendet.

Stenungsunds kommun har beviljat bygglov för påbyggnad av taket på aktuellt bostadshus, med ett villkor om en taklutning av maximalt 18 grader. Av kommunen vidtagen kontrollmätning har visat att taklutningen på det aktuella taket är cirka 19 grader. På grund av att dylika mätningar alltid i sig innehåller vissa osäkerheter och felkällor måste det dock alltid inräknas en felmarginal på någon grad. Utförd takkonstruktion får därför anses ligga inom felmarginalen för mätningen.

Med hänsyn härtill gör undertecknad bedömningen att det aktuella taket på fastigheten inte strider mot beviljat bygglov. Vidtagen kontrollmätning och resultatet härav föranleder sålunda inte någon vidare åtgärd från kommunens sida.

Utredning

Handlingar i ärendet lånades in från Regeringsrätten. Anmälan remitterades därefter till tekniska myndighetsnämnden som anmodades att göra en utredning och yttra sig över nämndens skyldighet att fatta ett formligt beslut med anledning av AA:s begäran om ingripande enligt 10 kap. 1 § plan- och bygglagen (1987:10).

Den 9 april 2008 beslutade nämnden att avge yttrande med i huvudsak följande innehåll (bilagorna utelämnade här).

Aktuell frågeställning

Byggnationen av taket pågick under perioden maj-juni 2007. I samband härmed begärde klaganden att kontrollmätning skulle genomföras för att konstatera om takvinkeln verkligen var 18 grader som bygglovsritningen angav. Han ville även att den "totala bygghöjden" mättes.

Den 20 juni 2007 mättes taket på N 1:160 och takvinkeln beräknades till 19,1 grader, enligt mättningsprotokoll från samma datum. Den 25 juni 2007 godkände dåvarande tekniska chefen, CC, mätningen genom att signera mättningsprotokollet: "OK enligt bygglov." Från kommunens sida ansågs avvikelserna vara obetydlig och att något ingripande därmed inte var behövligt.

Den 2 juli 2007 inkom en skrivelse från klaganden i vilken han begärde att samhällsbyggnad skulle fatta ett formellt beslut om att bygglovet på fastigheten N 1:160 hade överskridits (bil.1). Med anledning av skrivelsen begärde tekniska myndighetsnämnden, i brev till fastighetsägarna daterat 24 augusti, 2007, in relationsritningar där avvikelserna redovisas för att göra en slutlig kontroll av taklutningen (bil.2). Då inget svar erhöles av fastighetsägarna ringde den då nyanställda bygglovsingenjören DD, den 11 september, till en av fastighetsägarna EE. Han var upptagen och bad därför Tjäder återkomma den 14 september 2007. Någon ytterligare kontakt togs inte från något håll angående relationsritningar.

Efter förnyad förfrågan av klaganden avseende kontrollmätning skickades ett brev, från nyss tillträdde stadsarkitekten BB, till klaganden för att klargöra samhällsbyggnads syn på ärendet. Av brevet, daterat 16 november, 2007, framgick att kommunen ansåg att en uppmätt vinkelavvikelse på en grad kan ligga inom mätningens felmarginal. Takkonstruktionen ansågs inte strida mot beviljat bygglov och föranledde inte någon ytterligare åtgärd från kommunens sida (bil.3). Efter ytterligare mail- och telefonkontakter där klaganden vidhöll att han ville ha en ny mätning gjord, skrev stadsarkitekten, den 4 december 2007, brev till fastighetsägarna och bad att få tillträde till fastigheten för att göra en mer noggrann mätning. Kommunens avsikt var att reda ut fakta och därefter avsluta ärendet (bil.4).

Fastighetsägarna kontaktade med anledning av detta bygglovsingenjören per telefon och bad att få ta del av akten gällande N 1:160. De önskade kontrollera hur ärendet fortskridit innan de besvarade kommunens förfrågan om tillträde till fastigheten. Bygglövsingenjören bad dem komma ner för att läsa akten på hans kontor. Den 10 december 2007 tog fastighetsägarna del av akten. Under tiden återkom klaganden per telefon med begäran om skyndsamt mätning och stadsarkitekten informerade honom om fastighetsägarnas önskan att skriftligen besvara brevet från den 4 december 2007. Den 19 december 2007 inkom ett svar från fastighetsägarna. De uppgav bl.a. att EE, såsom kvalitetsansvarig och som ett led i egenkontrollen, lät entreprenören mäta takvinkeln som då uppmättes till 18 grader. (bil. 5, s. 3 vid a).

I början på 2008 återkom klaganden återigen med förfrågan om kontrollmätning. Stadsarkitekt BB bad att få återkomma efter att ärendet behandlats i tekniska myndighetsnämnden.

Den 12 februari 2008 inkom JO:s begäran om yttrande. Sedan dess har kommunen genom tekniska myndighetsnämnden utrett ärendet och skickar härmed yttrande i saken.

Sammanfattningsvis vill tekniska myndighetsnämnden påpeka följande:

Det har varit en turbulent period för bygglovsavdelningen i kommunen, med många byten av tjänstemän och mycket stor arbetsbelastning. Kommunens önskan att tillgodose klagandens begäran om ytterligare kontrollmätning samt dess ambition att kommunicera med involverade parter och därigenom på ett säkert sätt fastställa att någon överträdelse som kräver ingripande inte varit aktuell, har gjort att det formella

beslutet inte har fattats så skyndsamt som normalt görs. Ärendet har därmed dröjt. Ärendet borde således ha avslutats tidigare men på grund av vad som ovan har anförts har klaganden ej erhållit beslut enligt ovan så skyndsamt som kommunen normalt önskar. Tekniska myndighetsnämnden fattade den 9 april 2008 § 72 beslut att anledning saknas till ingripande mot olovligt byggande enligt aktuellt lagrum (bil. 6).

AA kommenterade remissvaret och framhöll därvid bl.a. att kommunen utfört kontrollmätningen på fel sätt och att han därför önskade att JO ska besluta om att ytterligare en kontrollmätning ska utföras på fastigheten N 1:160.

Bedömning

Enligt 7 § förvaltningslagen (1986:223) ska varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. När ett ärende har anhängiggjorts hos en myndighet ankommer det på denna att driva ärendet framåt till ett avgörande.

Enligt 10 kap. 1 § plan- och bygglagen, PBL, ska byggnadsnämnden ta upp frågan om påföljd eller ingripande enligt det kapitlet så snart det finns anledning att anta att en överträdelse har skett av bestämmelserna om byggande i lagen eller av någon föreskrift eller något beslut som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser. När en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov, eller marklov har vidtagits utan lov, ska byggnadsnämnden se till att det som har utförts blir undanröjt eller på annat sätt rättat, om inte lov till åtgärden meddelas i efterhand. En sakägare, t.ex. en granne, som har påkallat ingripande enligt 10 kap. PBL har rätt att inom rimlig tid få ett formligt beslut som han, om det går honom emot, kan överklaga. Innebörden av beslutet avgörs av omständigheterna i det enskilda fallet.

Av utredningen framgår att AA den 2 juli 2007 gav in en skrivelse med en begäran om att samhällsbyggnad skulle fatta ett formellt beslut om att ett bygglov överskridits angående taklutningen. Han måste därigenom anses ha begärt ingripande enligt 10 kap. PBL. Den 16 november 2007 meddelade kommunen i ett brev att kommunen inte ansåg att takkonstruktionen stred mot bygglovet och att anmälan därför inte föranledde någon ytterligare åtgärd från kommunens sida. AA återkom vid ett flertal tillfällen till kommunen med begäran om en ny kontrollmätning. Tekniska myndighetsnämnden fattade den 9 april 2008 ett formligt beslut med överklagandehänvisning i ärendet.

Ett anhängiggjort ärende ska alltid avslutas genom ett formligt beslut. Om ett beslut meddelas i formen av ett brev är det angeläget att det tydligt framgår att det är fråga om ett beslut med de rättsverkningar det har för den enskilde. Beslut i frågor om ingripande enligt 10 kap. PBL kan överklagas av den som är sakägare. Skrivelsen den 16 november 2007 uppfyller inte de krav som ställs på ett beslut. Först efter att JO-anmälan remitterats till kommunen fattades den 9 april 2008 ett överklagbart beslut i ärendet. Ärendet borde, som också nämnden anförde, ha avslutats tidigare.

Vad som i övrigt anförts föranleder ingen åtgärd av JO.